

ΥΠΟΨΗΦΙΟ
ΓΙΑ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ
BOOKER 2016

ΤΟ
ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΕΡΓΟ

Graeme Macrae Burnet

Μετάφραση: Χίλντα Παπαδημητρίου

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Περιεχόμενα

Πρόλογος	9
Καταθέσεις	17
Χάρτης του Κολντούι και της γύρω περιοχής	25
Η εκδοχή του Ρόντερικ Μακρέι	27
Ιατρικές εκθέσεις	217
<i>Ταξίδια στις παραμεθόριους</i> <i>της παράνοιας υπό Τζ. Μπρους Τόμσον</i>	223
Η δίκη	263
Επίλογος	379
Ιστορικές σημειώσεις κι ευχαριστίες	387

Καταθέσεις

όπως ελήφθησαν από διάφορους κατοίκους του Κολντούι και της γύρω περιοχής συγκεντρωθείσες υπό του αστυνόμου Γουίλιαμ ΜακΛέοντ της αστυνομικής δύναμης του Γουέστερ Ροκ, εν Ντίνγκγουολ, τη 12η και 13η Αυγούστου 1869.

Κατάθεση της κυρίας Καρμίνα Μέρτσισον [Καρμίνα Ντουμάνη], κατοίκου Κολντούι, 12η Αυγούστου 1869

Γνωρίζω τον Ρόντερικ Μακρέι από τα γεννοφάσκια του. Γενικότερα φαινόταν πρόσχαρο παιδί και εξελίχθηκε αργότερα σε ευγενικό και εξυπηρετικό νεαρό. Πιστεύω ότι επηρεάστηκε υπερβολικά από τον θάνατο της μητέρας του, η οποία ήταν αξιαγάπητη και κοινωνική γυναίκα. Κι ενώ δεν θα ήθελα να μιλήσω άσχημα για τον πατέρα του, ο Τζον Μακρέι είναι αντιπαθητικός άνθρωπος και φερόταν στον Ρόντι με σκληρότητα που πιστεύω ότι δεν αξίζει σε κανένα παιδί.

Το πρωί του φριχτού συμβάντος, μίλησα στον Ρόντι όταν τον είδα να περνά έξω από το σπίτι μας. Δεν μπορώ να θυμηθώ το ακριβές περιεχόμενο της συνομιλίας μας, αλλά πι-

στεύω ότι μου είπε πως πήγαινε να εκτελέσει κάποια αγροτική εργασία για τον Λάχλαν Μακένζι. Κουβαλούσε μερικά εργαλεία, τα οποία θεώρησα ότι ήταν γι' αυτό τον σκοπό. Επιπλέον, ανταλλάξαμε κάποια σχόλια για τον καιρό, αφού ήταν ένα πρωινό καθαρό και ηλιόλουστο. Ο Ρόντερικ φαινόταν απολύτως ψύχραιμος και δεν έδειξε κανένα σημάδι αναστάτωσης. Λίγο αργότερα είδα τον Ρόντι να επιστρέφει προς το χωριό. Ήταν γεμάτος αίματα από το κεφάλι ως τα πόδια και έτρεξα από το κατώφλι του σπιτιού μου, νομίζοντας ότι κάποιο ατύχημα του είχε συμβεί. Καθώς τον πλησίαζα, σταμάτησε και το εργαλείο που κρατούσε του έπεσε από το χέρι. Ρώτησα τι συνέβη κι απάντησε χωρίς δισταγμό ότι είχε σκοτώσει τον Λάχλαν το Θεριό. Φαινόταν πολύ λογικός και δεν έκανε καμία προσπάθεια να συνεχίσει τον δρόμο του. Φώναξα στη μεγαλύτερη κόρη μου να φέρει τον πατέρα της, ο οποίος δούλευε στο παράσπιτο πίσω από το σπίτι μας. Βλέποντας τον Ρόντι καλυμμένο με αίματα, η κόρη μου έβαλε τις φωνές και ακούγοντάς τη μερικοί κάτοικοι του χωριού βγήκαν στις πόρτες τους και άλλοι που δούλευαν στα χωράφια παράτησαν τη δουλειά τους. Πολύ γρήγορα επικράτησε μεγάλη φασαρία. Ομολογώ ότι εκείνες τις στιγμές η πρώτη μου αντίδραση ήταν να προστατεύσω τον Ρόντι από τους συγγενείς του Λάχλαν Μακένζι. Για τον λόγο αυτό, όταν ο σύζυγός μου έφτασε επιτόπου, του ζήτησα να βάλει τον Ρόντι μέσα στο σπίτι μας χωρίς να του πω τι είχε συμβεί. Ο Ρόντι κάθισε στο τραπέζι μας και ήρεμα επανέλαβε αυτό που είχε κάνει. Ο σύζυγός μου έστειλε την κόρη μας να φέρει τον γείτονά μας Ντάνκαν Γκρέγκορ, για να φυλάξει τον Ρόντι, και ύστερα έτρεξε στο σπίτι του Λάχλαν Μακένζι, όπου ανακάλυψε την τραγική σκηνή.

Κατάθεση του κυρίου Κένεθ Μέρτσισον

[Κένι Ντουμάνη],

λιθοδόμου, κατοίκου Κολντούι, 12η Αυγούστου 1869

Το εν λόγω πρωινό εργαζόμουν στο παράσπιτο πίσω από το σπίτι μου, όταν άκουσα μεγάλη φασαρία από το χωριό. Βγαίνοντας από το εργαστήρι μου, είδα να έρχεται η μεγαλύτερη κόρη μου, η οποία ήταν πολύ ταραγμένη και ανίκανη να με ενημερώσει σωστά γι' αυτό που είχε συμβεί. Έτρεξα προς τους ανθρώπους που ήταν συναγμένοι έξω από το σπίτι μας. Μέσα στο μπέρδεμα, η σύζυγός μου κι εγώ βάλαμε τον Ρόντερικ Μακρέι στο σπίτι μας, πιστεύοντας ότι είχε πληγωθεί σε ατύχημα. Μόλις μπήκαμε μέσα, η σύζυγός μου με ενημέρωσε γι' αυτό που είχε συμβεί και, όταν ρώτησα τον Ρόντερικ αν ήταν αλήθεια, αυτός επανέλαβε πολύ ήρεμα ότι ήταν. Έτρεξα τότε στο σπίτι του Λάχλαν Μακένζι και αντίκρισα μια σκηνή πολύ φριχτή κι απερίγραπτη. Κλείνοντας την πόρτα, εξέτασα τα σώματα για σημάδια ζωής, αλλά δεν είδα κανένα. Φοβούμενος ένα γενικευμένο ξέσπασμα βίας, αν τυχόν οι συγγενείς του Λάχλαν του Θεριού έβλεπαν τη σκηνή με τα ίδια τους τα μάτια, πήγα και έφερα τον κύριο Γκρέγκορ για να φυλάξει το σπίτι. Έτρεξα πάλι στο σπίτι μου και οδήγησα τον Ρόντι στο παράσπιτό μου, όπου τον αμπάρωσα. Δεν αντιστάθηκε. Ο κύριος Γκρέγκορ δεν κατάφερε να εμποδίσει τους συγγενείς του Λάχλαν του Θεριού να μπουνο στο σπίτι και να δουν τα πτώματα. Την ώρα που τέλειωσα με το κλείδωμα του Ρόντι, οι Μακένζι είχαν γίνει εκδικητικός όχλος και χρειάστηκε αρκετή ώρα και πειθώ για να τους συγκρατήσω.

Όσον αφορά τον γενικότερο χαρακτήρα του Ρόντερικ Μακρέι, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ήταν αλλόκοτο παιδί, αλλά δεν είμαι ο κατάλληλος να κρίνω αν ήταν έτσι εκ φύσεως ή έγινε μετά τις δοκιμασίες που υπέστη η οικογένειά του. Οι πράξεις του όμως είναι απόδειξη πως δεν ήταν καλά στα μυαλά του.

**Κατάθεση του αιδεσιμότατου Τζέιμς Γκαλμπρέιθ,
ιερέα της Εκκλησίας της Σκοτίας,
Καμούστεραχ, 13η Αυγούστου 1869**

Φοβάμαι ότι οι σατανικές ενέργειες που διαπράχθηκαν πρόσφατα στην ενορία μας δεν είναι παρά μόνο η ζέουσα επιφάνεια του βούρκου της βαρβαρότητας στον οποίο ζουν οι κάτοικοι αυτού του τόπου· μια βαρβαρότητα την οποία η εκκλησία κατάφερε προσφάτως να καταστείλει με επιτυχία. Έχει ειπωθεί ότι η ιστορία της περιοχής είναι σπιλωμένη από σκοτεινά και αιματηρά εγκλήματα, και οι άνθρωποί της επιδεικνύουν ιδιαίτερη αγριότητα και κλίση στις απολαύσεις. Αυτά τα χαρακτηριστικά δεν γίνεται να εξαλειφθούν σε μία ή δύο γενιές, κι ενώ οι διδαχές του πρεσβυτεριανού δόγματος έχουν εκπολιτιστική επιρροή, είναι αναπόφευκτο ότι κάθε τόσο τα παλιά ένστικτα βγαίνουν στην επιφάνεια.

Εντούτοις, δεν γίνεται να μη συγκλονιστεί κάποιος ακούγοντας για εγκλήματα σαν αυτά που διαπράχθηκαν στο Κολντούι. Αν και με εκπλήσσει λιγότερο το γεγονός ότι, απ' όλα τα άτομα της ενορίας μου, ο Ρόντερικ Μακρέι είναι ο δράστης. Παρότι το συγκεκριμένο άτομο ερχόταν παιδιόθεν στην εκκλησία μου, διαισθανόμουν ανέκαθεν ότι τα κηρύγματά

μου δεν το επηρέαζαν, όπως οι σπόροι δεν φυτρώνουν στην πέτρα. Οφείλω να αποδεχτώ ότι τα εγκλήματά του καταδεικνύουν, ως έναν βαθμό, τη δική μου αποτυχία, αλλά μερικές φορές ο ποιμένας πρέπει να θυσιάσει ένα πρόβατο για το γενικότερο καλό του ποιμνίου. Αυτό το αγόρι είχε πάντοτε μια ευδιάκριτη διαβολική μοχθηρία, η οποία με θλίψη παραδέχομαι ότι ήταν πέρα από τις δυνάμεις μου.

Η μητέρα του παιδιού Ούνα Μακρέι ήταν επιπόλαιη και ανειλικρινής. Ερχόταν στην εκκλησία τακτικά, αλλά φοβάμαι ότι είχε μπερδέψει τον Οίκο του Θεού με χώρο συγκέντρωσης για διασκέδαση. Την άκουγα τακτικά να τραγουδάει ερχόμενη κι επιστρέφοντας από την εκκλησία και μετά τη λειτουργία μαζευόταν στο προαύλιο μαζί με άλλες γυναίκες και διασκέδαζαν με απρεπείς συζητήσεις και γέλια. Θυμάμαι τουλάχιστον στον μία περίπτωση που αναγκάστηκα να την επιπλήξω.

Επιβάλλεται όμως να προσθέσω δύο λόγια υπέρ του πατρός του Ρόντερικ Μακρέι. Ο Τζον Μακρέι είναι από τα πιο αφοσιωμένα άτομα της ενορίας μας στη μελέτη της Βίβλου. Γνωρίζει θαυμάσια τις γραφές και είναι ειλικρινής στην τήρησή τους. Ωστόσο, όπως συμβαίνει με την πλειονότητα των πιστών σ' αυτούς τους τόπους, ενώ παπαγαλίζει τα λόγια του Ευαγγελίου, φοβάμαι ότι ελάχιστα κατανοεί την ουσία τους. Μετά τον θάνατο της συζύγου του κυρίου Μακρέι, επισκεπτόμουν το σπιτικό τους τακτικά για να προσφέρω υποστήριξη και προσευχές. Από εκείνη την εποχή ήδη πρόσεξα πολλά σημάδια στον χώρο που έδειχναν προσκόλληση σε προλήψεις που δεν έχουν θέση στο σπίτι ενός πιστού. Παρ' όλα αυτά, ενώ κανείς από μας δεν είναι ανεπίληπτος, πιστεύω ότι ο Τζον Μακρέι είναι καλός και ευλαβής άνθρωπος και δεν του άξιζε να φορτωθεί έναν τόσο διεφθαρμένο απόγονο.

Κατάθεση του κυρίου Γουίλιαμ Γκίλις,
δασκάλου στο Καμούστεραχ,
13η Αυγούστου 1869

Ο Ρόντερικ Μακρέι ήταν από τους πιο προικισμένους μαθητές που πέρασαν από την τάξη μου μετά τον διορισμό μου σ' αυτή την ενορία. Ξεπερνούσε με ευκολία τους συμμαθητές του χάρη στην ικανότητά του να συλλαμβάνει τις βασικές έννοιες στις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τη γλώσσα· κι αυτό το κατάφερε χωρίς μεγάλη προσπάθεια ή ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Όσον αφορά τον χαρακτήρα του, ελάχιστα σχόλια μπορώ να κάνω. Σίγουρα, δεν ήταν κοινωνικό παιδί και δεν συναναστρεφόταν πρόθυμα τους συνομηλίκους του, οι οποίοι, με τη σειρά τους, τον αντιμετώπιζαν με καχυποψία. Από μεριάς του, ο Ρόντερικ φερόταν με υπεροψία στους συμμαθητές του, η οποία ενίοτε έφτανε στα όρια της περιφρόνησης. Αν θα έπρεπε να εκφέρω μια εικασία, θα έλεγα ότι η στάση του οφειλόταν στην πνευματική του ανωτερότητα. Πέραν τούτου, φερόταν πάντοτε με ευγένεια και σεβασμό, χωρίς τάσεις απειθαρχίας. Μια ένδειξη της εκτίμησης που έτρεφα στα πνευματικά του προσόντα είναι ότι, όταν έγινε δεκάξι ετών, επισκέφθηκα τον πατέρα του για να του προτείνω να συνεχίσει ο Ρόντερικ τις σπουδές του. Του είπα μάλιστα ότι ίσως, εν καιρώ, θα μπορούσε να εξελιχθεί σε κάτι πιο ταιριαστό με τις ικανότητές του, να μη μείνει απλός αγρότης. Μετά λύπης μου πρέπει να πω ότι η πρότασή μου έγινε δεκτή με αδιαφορία από τον πατέρα του, τον οποίο θεωρώ κλειστό κι αργόστροφο άτομο.

Δεν ξανάδα τον Ρόντερικ από εκείνη τη φορά. Άκουσα κάτι αποκρουστικές φήμες για την κακομεταχείριση ενός

προβάτου που φύλαγε, αλλά δεν μπορώ να επιβεβαιώσω την αλήθεια τους· το μόνο που μπορώ να δηλώσω είναι ότι ο Ρόντερικ ήταν πρᾶο παιδί, δεν είχε τη βίαιη συμπεριφορά που απαντάται μερικές φορές σε αγόρια αυτής της ηλικίας. Για τον λόγο αυτό, δυσκολεύομαι να δεχτώ ότι ήταν ικανός να εκτελέσει τα εγκλήματα για τα οποία κατηγορήθηκε πρόσφατα.

Κατάθεση του Πίτερ Μακένζι,
 πρώτου ξαδέρφου του Λάχλαν Μακένζι
 [Λάχλαν το Θεριό], κατοίκου Κολντούι,
 12η Αυγούστου 1869

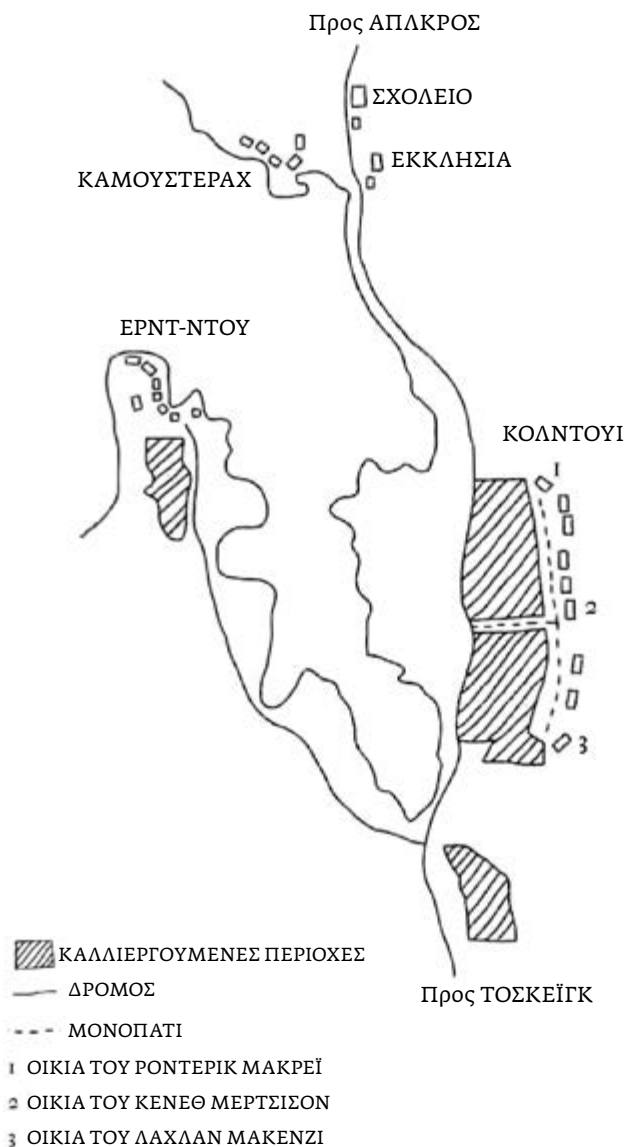
Ο Ρόντερικ Μακρέι είναι από τα πιο μοχθηρά πλάσματα που είχα την ατυχία να γνωρίσω. Από μικρό παιδί είχε κάτι διαβολικό πάνω του, μια κακία που δεν θα περίμενε κανείς από ένα παιδί. Για πολλά χρόνια τον νομίζαμε μουγγό, επειδή κατάφερνε να επικοινωνεί αλλόκοτα μόνο με την αλλοπαρμένη την αδερφή του, η οποία έμοιαζε εξίσου διαβολική. Οι περισσότεροι στην ενορία μας τον θεωρούσαν καθυστερημένο, αλλά εγώ προσωπικά πίστευα ότι είναι ένα μοχθηρό πλάσμα, και οι πρόσφατες πράξεις του απέδειξαν την άποψή μου. Από πολύ μικρή ηλικία συνήθιζε να κακομεταχειρίζεται με εμπάθεια ζώα και πουλιά και να κάνει άνευ λόγου καταστροφές στο χωριό. Είχε την πανουργία του ίδιου του Σατανά. Μια φορά, όταν ήταν δώδεκα ετών περίπου, στο παράσιπο του ξαδέρφου μου Αινεία Μακένζι ξέσπασε φωτιά, η οποία κατέστρεψε πολύτιμα εργαλεία και αρκετά γεννήματα. Κάποιοι είχαν δει το αγόρι κοντά στο κτίριο, αλλά αυτό αρνήθη-

θηκε την ευθύνη και ο Μακρέι ο Αράπης [ο πατέρας του Τζον Μακρέι] ορκίστηκε ότι ο γιος του δεν είχε απομακρυνθεί από τα μάτια του τη συγκεκριμένη ώρα. Έτσι γλίτωσε την τιμωρία, αλλά δεν υπήρχε αμφιβολία ότι ήταν ένοχος γι' αυτό και για πολλά άλλα περιστατικά. Ο πατέρας του είναι άτομο εξίσου καθυστερημένο, που κρύβει την ηλιθιότητά του πίσω από τη φανατική προσήλωσή του στη Βίβλο και τον δουλοπρεπή σεβασμό στον πάστορα.

Δεν βρισκόμουν στο Κολντούι τη μέρα των φόνων και έμαθα γι' αυτούς μετά την επιστροφή μου το ίδιο βράδυ.

Χάρτης του Κολντούι και της γύρω περιοχής

από τους Επίσημους Τοπογραφικούς Χάρτες που συντάξε το 1875
ο λοχαγός ΜακΦέρσον, σε χαλκογραφία του 1878

Graeme Macrae Burnet

ΤΟ ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟ

Βρισκόμαστε στο έτος 1869. Ένα κτηνώδες τριπλό φονικό σε μια απομονωμένη κοινότητα των σκοτσέζικων Χάιλαντς οδηγεί στη σύλληψη ενός νεαρού ονόματι Ρόντερικ Μακρέι.

Ένα βιογραφικό κείμενο γραμμένο από τον κατηγορούμενο δι-ασαφηνίζει ότι είναι ένοχος, αλλά εναπόκειται στους λαμπρότερους εγκεφάλους της χώρας, νομικούς και ψυχιάτρους, να αποκαλύψουν τι τον οδήγησε να διαπράξει αυτά τα στυγνά και βίαια εγκλήματα.

Ήταν τρελός; Μόνο η ευφράδεια και η επιχειρηματολογία του δικηγόρου του μπορεί να σώσουν τον Μακρέι από την αγχόνη.

Ο Γκρέαμ Μακρέι Μπερνέτ αφηγείται μια ακαταμάχητη και πρωτότυπη ιστορία για τη φύση της αλήθειας, που ακόμα κι όταν τα γεγονότα μοιάζουν ξεκάθαρα, είναι υπό αίρεση. Ένα υπνωτιστικό δικαστικό θρίλερ τοποθετημένο σε ένα σκηνικό όπου η άσκηση της εξουσίας είναι εντελώς αυθαίρετη.

«Ένα εκπληκτικό κείμενο. Μια φωνή εντυπωσιακά αυθεντική».

Telegraph

«Εστιάζει σε μια ασυνήθιστη ιστορική περίοδο... Διαβάζεται με δαιμονισμένη ταχύτητα και αξίζει όλη την προβολή που του πρόσφερε η υποψηφιότητα για το Booker».

Guardian

ISBN: 978-618-03-1090-0

9 786180 310900

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ.: 81090